

Одкровення

Апостола Іоана

Вступ

1 Одкровення¹ Ісуса Христа було дано Йому Богом, щоб показати слугам Своїм, що має статися незабаром. Христос сповістив про це Свого слугу Іоана, пославши до нього Свого Ангела. ²Іоан свідчить про все, що бачив. Це істинне Послання Бога і свідчення Ісуса Христа. ³Блаженний той, хто читає і слухає слова цього пророцтва і дотримується написаного, бо час близький.

Послання Христа церквам

⁴Від Іоана, семи церквам, розташованих у провінції Азія.

Благодать і мир вам від Того, Хто є, завжди був і має прийти, та від семи духів, які знаходяться перед престолом Його, ⁵і від Ісуса Христа, вірного Свідка, першого, Хто був відроджений із мертвих, від Володаря над земними царями.

Ісус любить нас, і Своєю кров'ю звільнив нас від наших гріхів. ⁶Він об'єднав нас у Своему Царстві й зробив нас священиками, які служать Богу, Його Отцю. Слава і сила Йому навіки! Амінь.

⁷Слухайте, Христос прийде із хмарами і кожен побачить Його, навіть ті, хто прокололи Його². Всі народи землі голоситимуть за Ним. Дійсно, усе стане саме так! Амінь.

⁸«Я — Альфа і Омега³, — говорить Господь Бог, — Той, Хто є, був і має прийти. Я — Всемогутній».

¹ **1:1 Одкровення** Роботи відомою або відкривати правду, яка була прихована.

² **1:7 прокололи Його** Розп'ятого Ісуса охоронець проколов списом. Див.: Ін. 19:34.

³ **1:8 Альфа і Омега** Перша і остання літери грецького алфавіту, означає «початок і кінець».

Одкровення на острові Патмос

⁹Я, Іоан, брат ваш в Ісусі, та спільник ваш у стражданнях, царстві й довготерпінні. Мене було зіслано на острів Патмос за те, що я проповідував Слово Боже і свідчив про Ісуса Христа. ¹⁰В Господній День заволодів мною Дух, і почув я за собою гучний голос, ніби сурми заграли. ¹¹І голос цей мовив: «Запиши в книгу те, що ти бачиш, і пошли до семи церков: Ефеса, Смирни, Перги, Тіатира, Сарда, Філадельфії та Лаодикії».

¹²Я озирнувся, щоб побачити, що то за голос говорить до мене. І, обернувшись, побачив сім золотих світильників.

¹³Поміж світильників був хтось такий, подібний до Сина Людського. Вбраний Він був у довгий одяг, а на грудях мав золотий перев'яз. ¹⁴Голова й волосся Його були геть білі, як біла вовна, чи як сніг, а очі, як полум'я вогню. ¹⁵Ноги Його були немовби з бронзи, розжареної у плавильній печі. Голос Його був гучний, немов водоспад. ¹⁶Сім зірок Він тримав у правиці, а з уст Його виходив двосічний меч. Обличчя Його сяяло, немов сонце, коли воно найясніше.

¹⁷Тільки-но побачив я Його, то впав до ніг Його, як мертвий. Тоді поклав Він на мене свою правицю й сказав: «Не бійся! Я — Перший і Останній. ¹⁸Я Той, Хто живе. Я був мертвим, але ось Я живий на віки вічні. Я маю ключі від смерті й від царства мертвих⁴. ¹⁹Отож напиши про все, що ти бачив, про те, що є, і про те, що буде. ²⁰Ось тобі пояснення таємниці семи зірок, які ти бачиш у

⁴ **1:18 царства мертвих** Або «пекла».

правиці Моїй, і семи золотих світильників. Сім зірок — це Ангели семи церков, а сім світильників — це сім церков».

Послання до Ефеської церкви

2 ¹Напиши Ангелу Ефеської церкви: Ось що говорить тобі Той, Хто тримає сім зірок у Своїй правиці й ходить між семи золотими світильниками:

²«Я знаю вчинки твої, твою тяжку працю і довготерпіння, та що терпіти не можеш лихих людей. Знаю Я, що ти випробувала тих, хто називав себе апостолами, але насправді ними не були, і довідалась, що вони брехуни. ³Я знаю твоє терпіння, і що ти пережила заради Мене, але то не виснажило тебе.

⁴Та ось що Я маю на докір тобі: ти відмовилася від любові, яка була в тобі від початку. ⁵Отож пам'ятай, з якої висоти ти впала. Покайся і роби те, що робила від початку. А як не зробиш цього, то Я прийду й заберу твій світильник з його місця. ⁶Але є й те, де ти маєш рацію: ти ненавидиш вчинки николаїтів¹. Я теж їх ненавижду.

⁷Хто має вуха, нехай почує, що Дух говорить церквам. Усім, хто переможе, Я дам право їсти плоди з дерева життя. А дерево це — в Божому раю».

Послання до церкви у Смирні

⁸Напиши Ангелу церкви у Смирні:

Ось що говорить до тебе Перший і Останній, Хто прийняв смерть і повернувся до життя:

⁹«Я знаю про твої турботи і знаю, що ти бідна, але насправді ти багата! Я знаю, що дехто лихословить проти тебе. Ті люди кажуть, що вони юдеї, але вони не є істинними юдеями. Вони — люди², які належать сатані. ¹⁰Не бійся нічого, що тобі доведеться перестраждати. Диявол кине декого з вас до в'язниці, щоб випробувати вас. Ти будеш страждати десять днів. Але будь стійкою у вірі, на-

¹ **2:6 николаїти** Релігійна група, яка наслідувала хибні ідеї. Також у 15 вірші.

² **2:9 люди** Буквально «синагога».

віть якщо доведеться померти, і Я дам тобі вінець життя.

¹¹Хто має вуха, нехай чує, що Дух промовляє церквам: той, хто переможе, не зазнає шкоди від другої смерті».

Послання до Пергамської церкви

¹²Напиши Ангелу Пергамської церкви:

Ось, що говорить Той, Хто має дво-сичний меч:

¹³«Я знаю, що живеш ти там, де престол сатани. Я також знаю, що дотримуєшся ти ймення Мого і не відмовилася від Моєї віри навіть у ті дні, коли Ан-типа, Мій вірний свідок³, був убитий у твоєму місті, де живе сатана.

¹⁴Однак Я дещо маю і на докір тобі: є там серед вас люди, які наслідують „вчення Валаама“. Того Валаама, який навчив Валака звабити людей Ізраїлю на гріх: вони їли м'ясо, пожертвуване бовванам, і чинили розпусту. ¹⁵Такі люди є й серед вас. Вони наслідують вчення николаїтів. ¹⁶Покайтеся ж! Бо Я скоро прийду до вас і битимуся з тими людьми мечем Моїх уст.

¹⁷Хто має вуха, нехай слухає, що Дух промовляє церквам: тому, хто переможе, буде від Мене „прихована манна“. І дам я тому білий камінь, а на камені тому буде написане нове ім'я, якого ніхто не знатиме, крім того, хто одержить його».

Послання Ісуса до церкви в Фіатирі

¹⁸Напиши до Ангела Фіатирської церкви:

Це говорить Син Божий, Той, в Кого очі блищать, як полум'я, а ноги, немов із блискучої бронзи:

¹⁹«Я знаю про діла твої, любов, віру, служіння, й про твоє довготерпіння. Я знаю те, що ти робила останнім часом, — більше, ніж те, що робила спочатку.

²⁰Але ось що маю на докір тобі: ти надто багато дозволяєш цій жінці Єза-

³ **2:13 вірний свідок** Тобто та людина, яка правдиво проповідує Звістку, навіть коли її життя у небезпеці.

велі¹, яка називає себе пророчицею. Своім ученням вона зводить слуг Моїх з путі істинного. Вони чинять розпусту й ідять їжу, яка була принесена в жертву бовванам. ²¹Я дав їй час, аби покаялась, але вона не хоче каятися в своїй розпусті.

²²Отож готовий Я вже кинути її на ложе муки, а тих, хто грішив із нею, віддати на великі страждання, якщо не покаяться вони в злодіяннях, які з нею чинили. ²³Я повбиваю її послідовників, і тоді всі церкви дізнаються, що Я є Той, Хто знає людські думки й почуття. Я відплачу кожному з вас за діла ваші.

²⁴А тепер є у Мене дещо для решти із вас у Фіатири, хто не наслідує цього вчення і хто не засвоїв так званих сатанинських „глибинних таємниць”. На вас Я більше не накладатиму ніякого іншого тягара. ²⁵Але тримайтеся тієї істини, що маєте, доки Я не прийду.

²⁶Тим, хто переможе й буде послідовно до кінця виконувати Мою волю, Я дам владу над народами. ²⁷І керуватимуть вони народами залізним жезлом, і розіб'ють їх на дрібні черепки, мов глиняні горщики². ²⁸Вони отримають таку ж саму владу, яку Я одержав від Отця Свого, і дам Я їм досвітню зорю. ²⁹Той хто має вуха, нехай почує, що Дух промовляє церквам!»

Послання Ісуса до Сардійської церкви

3 ¹Напиши Ангелу Сардійської церкви:

Це говорить Той, Хто має сім Божих Духів і сім зірок:

«Я знаю діла твої і що вважаєшся ти живою, хоч насправді вже мертва. ²Прокинься і зміцнюй себе, поки та сила, яку ти маєш зовсім не зникла. Не бачу Я, що робиш ти достатньо добра для Мого Бога. ³Тож пам'ятай вчення, яке тобі дане і яке ти чула. Корися Йому і покайся! І якщо не отямішися, Я явлюся раптово, як злодій, і не знатимеш ти години, коли Я до тебе прийду.

¹ 2:20 **Єзавель** Вона була лжепророком.

² 2:26–27 Див.: Пс. 2:8–9 (В грецькому Старому Заповіті).

⁴Однак є в Сардії кілька чоловік, які не запламували себе. Вони будуть одягнені в біле вбрання, бо гідні того. ⁵Кожен, хто переможе, буде вбраний у білий одяг, і його ім'я не втру Я з Книги Життя, і визнаю його перед Отцем Моїм та Його Ангелами. ⁶Хто має вуха, нехай слухає, що Дух говорить церквам».

Послання до Філадельфійської церкви

⁷Напиши до Ангела церкви у Філадельфії:

Так говорить Той, Хто святий та істинний, Хто тримає ключ Давидів. І коли Він тим ключем «відчиняє, і вже ніхто того не зачинить, а коли зачиняє, то ніхто вже того не відчинить»:

⁸«Я знаю про вчинки твої. Дивись! Я перед тобою відчинив двері, які ніхто не може зачинити. Хоча й сили твої малі, та все ж зберегла ти Мое вчення і не зреклася імені Мого. ⁹Слухай! Отих людей³, які належать до сатани й стверджують, ніби вони юдеї (хоч вони не юдеї, а брехуни), Я примушу прийти і впасти до ніг твоїх, нехай знають, що Я полюбив тебе. ¹⁰Бо виконала ти Мій Наказ про довготерпіння. А Я, в свою чергу, збережу тебе від часів лихоліття, які незабаром настануть в усьому світі для випробування жителів землі.

¹¹Я прийду незабаром. Тримайся за ту віру, що маєш, щоб ніхто не міг забрати твій вінець переможний. ¹²Той, хто переможе, стане стовпом у храмі Мого Бога і ніколи не виїде з нього. Я напишу на ньому ім'я Мого Бога, ім'я міста Бога Мого, Нового Єрусалиму⁴, Який зійде з небес від Мого Бога, і Мое Нове Ім'я. ¹³Хто має вуха, нехай слухає, що Дух говорить церквам».

Послання Лаодикійській церкві

¹⁴Напиши Ангелу Лаодикійської церкви: Так каже Амін⁵, вірний та істинний

³ 3:9 **людей** Буквально «синагога».

⁴ 3:12 **Новий Єрусалим** Духовне місто, де народ Божий житиме разом з Богом.

⁵ 3:14 **Амін** Тут використовується як ім'я Ісуса, та є ознакою повної згоди.

Свідок, Володар усього створеного Богом:

¹⁵«Я знаю вчинки твої, і знаю, що ти ні гаряча, ні холодна. Як би хотів Я, щоб ти була чи холодна, чи гаряча! ¹⁶Та оскільки ти ні те, ні се, то виплуну Я тебе з уст Моїх. ¹⁷Бо ти кажеш: „Я заможна, я розбагатіла, мені вже нічого не потрібно“. Але не усвідомлюєш ти того, що ти злиденна, жалюгідна, бідна, сліпа та гола. ¹⁸Раджу тобі купити в Мене золото, очищене вогнем, щоб ти справді змогла розбагатіти. А також білий одяг, щоб прикрити твою безсоромну голізну, й цілющою мазі, щоб намастити очі свої, аби прозріти.

¹⁹Я виправляю й караю тих, кого люблю. Покайся! Будь ревною і доведи, що найголовніше для тебе — праведне життя! ²⁰Слухай! Ось Я стою біля дверей і стукаю. Якщо хтось з вас почує Мій голос і відчинить двері, Я ввійду в його дім і сяду з ним їсти, а він зі Мною.

²¹Кожному, хто переможе, я дозволю сидіти зі Мною на Моему престолі! Так само, як і Я переміг, і сів зі Своїм Отцем на Його троні. ²²Хто має вуха, нехай почує, що Дух говорить церквам».

Іоан бачить Небеса

4 ¹Після того я дивлюсь, а переді мною відчинені двері в Небеса. І голос, який я вже чув перед тим і який звучав як сурма, сказав: «Підійди сюди, Я покажу тобі, що має статися після цього». ²Тоді вмить я опинився під владою Духа. Переді мною на небесах стояв престол, і на ньому Хтось сидів. ³Той, Хто там сидів, подібний був до коштовного каміння ясписа і сардиса, а навколо престолу сяяла веселка, подібна до смарагду.

⁴Навколо престолу було ще двадцять чотири трони, та двадцять чотири старійшини сиділи на них. Вони були брані у білий одяг, а на головах мали золоті вінці. ⁵Блискавки, гуркіт, і звуки грому чулися з престолу. Перед ним горіло сім світильників — сім Духів Божих.

⁶Перед престолом було щось подіб-

не до скляного моря, прозорого, немов кристаль. З чотирьох боків престолу були живі істоти з безліччо очей спереду і ззаду. ⁷Перша істота була схожа на лева, друга — на бика, у третьої обличчя було, як у людини, а четверта була схожа на орла, що летить. ⁸І кожна з цих шести істот мала шість крил і була вкрита очима: спереду і ззаду. День і ніч безупинно вони повторювали:

«Святий, святий, святий Господь

Бог Всемогутній,

Який був, є і має прийти».

⁹⁻¹⁰І щоразу, коли ці живі істоти складали славу, честь і подяку Тому, Хто сидить на престолі й живе вічно, двадцять чотири старійшини падали долілиць перед Тим, Хто сидить на престолі, і вклонялися Тому, Хто живе віки вічні. Вони складали вінці свої перед престолом, повторюючи:

¹¹ «Господь і Бог наш!

Ти гідний слави, честі й могутності, бо Ти створив все, і все з волі Твоєї існує і було створене».

Сувій з сімома печатками

5 ¹Після того я побачив сувій у правці Того, Хто сидів на престолі. Надписи на ньому були з обох боків, і був він запечатаний сімома печатками. ²І побачив я могутнього Ангела, який закликав гучним голосом: «Хто гідний зламати печатки та відкрити сувій?» ³Але нікого не було ні на небі, ні на землі й під землею, хто б міг відкрити сувій і зазирнути в нього. ⁴Я гірко плакав, бо нікого не знайшлося гідного, хто б спромігся відкрити сувій й зазирнути в нього.

⁵Тоді один із старійшин сказав мені: «Не треба плакати! Слухай! Лев¹ із роду Юдиного, з коліна Давидового, переміг. Він може розгорнути сувій і зламати сім печаток».

⁶Далі я побачив Ягня, Яке стояло перед престолом поміж чотирьох живих істот і старійшин. Воно було не-

¹ 5:5 Лев Мається на увазі Ісус Христос.

мовби заколите. Ягня мало сім рогів і сім очей, котрі були сімома Божими Духами, посланими в усі землі. ⁷І тут Воно підійшло і взяло сувій з правиці Того, Хто сидів на престолі. ⁸Коли ж Воно взяло сувій, чотири живі істоти й двадцять чотири старійшини впали долілиць перед Ягням. У кожного були кіфари й золоті чаші, наповнені пахощами, а пахощі ті — молитви святих людей Божих.

⁹І заспівали вони нову пісню до Ягняти: «Ти вартий того, щоб узяти сувій і зламати печатки, тому що Ти був заколотий і кров'ю Своєю викупив людей для Бога із кожного роду, з кожного племені, мови й народу. ¹⁰Ти об'єднав їх у царство і зробив священниками для нашого Бога, і вони царюватимуть на землі».

¹¹Тоді я подивився й почув голоси багатьох Ангелів, які оточили престол, живих істот і старійшин. Їх були тисячі й тисячі — десятки тисяч разів по десять тисяч. ¹²Вони голосно гукали:

«Ягня, Яке було заколите, варте могутності, мудрості, багатства. Воно гідне сили, честі, Слави і благословення!»

¹³Потому я почув, як кожне створіння на небі, на землі, під землею і в морі — усе, що було там, говорило:

«Нехай буде благословення, честь, слава і могутність Тому, Хто сидить на престолі, і Ягняти на віки вічні!»

¹⁴І чотири живі істоти додали: «Амінь!» Тоді старійшини впали долілиць і вклонилися.

Печатки

6 Коли Ягня зламало першу печатку, я почув, як одна з чотирьох живих істот громоподібним голосом сказала: «Прийди!» ²Потім я побачив переді мною білого коня і вершника на ньому, який в руці тримав лук. Йому був даний вінець переможця, і вирушив він роз-

бити ворога, та отримати перемогу над ним.

³Ягня зламало другу печатку, і я почув, як друга жива істота сказала: «Прийди!» ⁴Тоді вийшов інший кінь, рудий, мов полум'я. Його вершнику дана була влада позбавляти землю миру й примушувати людей вбивати одне одного. І було йому дано великого меча.

⁵Коли Ягня розламало третю печатку, я почув, як третя жива істота сказала: «Прийди!» Тоді я глянув, а переді мною стоїть кінь вороний, й вершник на ньому тримає в руці терези. ⁶Тоді я почув щось на зразок голосу, що долинав від тих чотирьох істот, який говорив: «Одна міра⁷ пшениці за динар, і три міри ячменю за динар. Але не зіпсуєй олію та вино!»

⁷Ягня зламало четверту печатку, і я почув, як голос четвертої живої істоти промовив: «Прийди!» ⁸Тоді глянув я, а переді мною — блідий кінь. Вершник, який сидів на ньому, був смертю, а за ним слідом йшло пекло. І влада була їм дана над четвертою частиною світу вбивати мечем, голодом, хворобами, та за допомогою диких звірів.

⁹Коли Ягня розламало п'яту печатку, я побачив під вівтарем душі тих, хто був убитий за вірність Слову Божому і за істину, що вони одержали. ¹⁰Вони голосно гукали: «Святий та істинний Володарю, скільки ж іще часу до Твого Суду й покарання людей землі за смерть нашу?»

¹¹Кожному з них було дано білий одяг і сказано їм ще трохи зачекати, доки доповниться число їхніх братів і сестер, слуг Христових, які мали бути вбиті, як і вони.

¹²Коли Ягня зламало шосту печатку, я побачив, як стався великий землетрус. Сонце стало чорним, немов волосяниця, а повен місяць зробився кривавим. ¹³Зірки з неба падали на землю, як нездрілі фіги падають із фігового дерева від сильного вітру. ¹⁴Небеса розкололи-

⁷ **6:6 міра** Буквально «чоїнікс», що приблизно дорівнювала одному літру.

ся і скрутилися, немов сувій, а всі гори й острови зсунулися зі своїх місць.

¹⁵Тоді всі люди: царі земні, правителі, воєначальники, багаті та могутні, раби й вільні, сховалися в печери, та серед скель у горах. ¹⁶І сказали вони горам і скелям: «Обваліться на нас, і сховайте нас від Того, Хто сидить на престолі, й від гніву Ягняти! ¹⁷Великий День Їхнього гніву настав, і хто зможе пережити його?»

Сто сорок чотири тисячі відзначено печаткою Бога

7 ¹Після цього, я побачив чотирьох Ангелів, які стояли на чотирьох кутах світу, й стримували вітер, щоб той не міг повіяти на землю, море чи дерева. ²Потім побачив я іншого Ангела, який йшов зі сходу, та ніс печатку Живого Бога. І крикнув він гучним голосом до чотирьох Ангелів, котрим дана була сила руйнувати землю та моря. ³Він сказав: «Не пошкодьте ні землі, ні моря, ні дерев, доки ми не позначимо слуг нашого Бога печаткою на чолі». ⁴Потім я почув те число людей, яких було відзначено печаткою; сто сорок чотири тисячі з кожного роду ізраїльського:

⁵дванадцять тисяч із роду Юдиного, дванадцять тисяч із роду

Рувимового,

дванадцять тисяч із роду Іадового,

⁶дванадцять тисяч із роду Ашероного, дванадцять тисяч із роду Нафталі,

дванадцять тисяч із роду

Манасіїного,

⁷дванадцять тисяч із роду

Симеонового,

дванадцять тисяч із роду Левієвого,

дванадцять тисяч із роду

Іссахарового,

⁸дванадцять тисяч із роду

Завулонового,

дванадцять тисяч із роду

Йосипового,

дванадцять тисяч із роду

Веніамінового.

Люди Божі перед престолом

⁹Потім я подивився, а переді мною ве-

личезний натовп людей, яких не злічити. Люди з кожної нації, зі всіх племен, народів стояли перед престолом і перед Ягням, вбрані в біле, а в руках у них — пальмове віття. ¹⁰І гукали вони: «Перемога належить Богу нашому, Який сидить на престолі, і Ягняти!»

¹¹Всі Ангели стояли навколо престолу, старійшин й чотирьох живих істот. Ангели впали долілиць перед престолом і почали прославляти Бога, ¹²кажучи: «Амінь! Нехай буде благословення, слава, мудрість, дяка, честь, міць і сила нашому Богу на вічні віки. Амінь!»

¹³Потім один із старійшин запитав мене: «Хто ці люди у білому вбранні? Звідки вони прийшли?»

¹⁴Я відповів йому так: «Пане, ти знаєш, хто вони».

Тоді він мені сказав: «Це люди, які пройшли через великі страждання; вони омили одяг¹ свій і вибілили його кров'ю Ягняти. ¹⁵Ось чому вони перед Божим престолом і прославляють Його день і ніч у Його храмі. Той, Хто сидить на престолі, захистить їх Своєю присутністю. ¹⁶Ніколи вже не страждатимуть вони від голоду чи спраги, ні сонце не палитиме їх, та ніяка спека не страшна їм. ¹⁷Бо Ягня, Яке знаходиться біля самого престолу, буде їхнім пастирем і водитиме їх до джерел вод життяданих. І Бог витре кожен сльозу з їхніх очей».

Сьома печатка

8 ¹Коли Ягня розламало сьому печатку, то на небесах на півгодини запанувала тиша. ²Потім я побачив сімох Ангелів, які стояли перед Богом, і сім сурм було їм дано.

³Далі підійшов інший Ангел і став біля вівтаря. Він мав золоте кадило, й було йому дано багато ладану, щоб із молитвами всіх святих людей покардити на золотому вівтарі перед престолом. ⁴І знявся разом із молитвами святих дим кадильний з рук Ангела до Бога. ⁵Потім

¹ 7:14 омили одяг Це означає, що вони повірили в Ісуса Христа та очистилися завдяки Його крові. Див.: Одкр. 5:9; Ев. 9:14; 10:14–22; Дії 22:16; 1 Ін. 1:7.

Ангел узяв кадило, наповнив його вогнем із вітваря й кинув на землю. Тоді пролунав грім, здійнявся шум, спалахнули блискавиці й стався землетрус.

Сім Ангелів сурмять у сурми

⁶І сім Ангелів, які мали сурми приготувалися сурмити.

⁷Перший Ангел засурмив, і стався град та вогонь, перемішані з кров'ю, і все те вилилося на землю. Третина землі, дерев й уся зелена трава згоріли у вогні.

⁸Засурмив другий Ангел, і ніби величезна гора, охоплена вогнем, упала в море, перетворивши третину моря на кров. ⁹Третина всього живого в морі повмирала й третина кораблів була знищена.

¹⁰Засурмив третій Ангел у сурму свою, і велика зірка, що сяяла, немов світильник, упала з неба на третину всіх річок та джерел. ¹¹І ймення зірки тієї — «Полин»¹. Тож третина води стала гіркою, та багато людей вмерло від тієї води.

¹²Засурмив у сурму четвертий Ангел, і третина сонця й місяця, й третина зірок були вдарені. Третина їх згасла, і третина дня, а також третина ночі втратили своє світло.

¹³Потім поглянув я і побачив орла, який летів у височині. Він промовляв гучним голосом: «Горе, горе, горе тим, хто живе на землі, бо три сурми наготові і засурмять незабаром три Ангели!»

Сарана

9 ¹П'ятий Ангел засурмив у сурму, і побачив я зірку, що впала з неба на землю. І був даний їй ключ від колодязю, що вів униз до безодні. ²Коли вона відімкнула криницю, що вела до безодні, звідти пішов дим, ніби діміла велетенська піч; тоді сонце й небо почорніли від того диму.

³З того диму на землю попадала сарана, і сила була дана їй жалити людей,

¹ **8:11 Полин** Або «гіркота». Полин — дуже гірка трава.

подібно скорпіонам. ⁴Але ж наказано їй було не завдавати ніякої шкоди ні траві на землі, ні жодній рослині, ані дереву, а тільки людям, у яких немає Божої печаті на чолі. ⁵І наказ був даний тій сарани: не вбивати людей, але болем мучити їх п'ять місяців. А біль той, як від жала скорпіона. ⁶І всі п'ять місяців шукатимуть ті люди смерті, але не знайдуть її. Вони благатимуть про смерть, та вона обходитиме їх.

⁷Сарана ж та схожа була на коней, готових до бою. На головах у неї було щось на зразок золотих вінчиків, а обличчя подібні до людських. ⁸Волосся сарани нагадувало жіноче, а зуби були, як у левів. ⁹На грудях у сарани були немовби залізні панцирі, а шум її крил нагадував гуркіт колесниць, що мчать на битву, запряжені багатьма кіньми. ¹⁰Сарана мала хвости з жалом, як у скорпіонів. І в хвостах тих сили було стільки, щоб мучити людей протягом п'яти місяців. ¹¹Царем сарани був ангел безодні на ім'я «Аваддон»², гебрейською мовою, а грецькою мовою — «Аполліон» (або «Руйнівник»).

¹²Перше велике лихо минуло. Два інших великих лиха все ще наближаються.

Нові кари

¹³Шостий Ангел засурмив у сурму свою, і почув я голос, що линув із чотирьох рогів золотого вітваря, який стояв перед Богом. ¹⁴І звернувся він до шостого Ангела з сурмою: «Звільни чотирьох Ангелів, прикутих біля річки Євфрат». ¹⁵Тоді чотирьох Ангелів, які були наготові саме для цієї години, дня, місяця й року, було звільнено, щоб убити одну третину людства. ¹⁶Загальна кількість вершників і коней у їхньому війську налічувала двісті мільйонів, і я чув це число.

¹⁷У видінні моїм я бачив коней й вершників, які виглядали саме так: вони мали вогняно-червоні, синьо-гіа-

² **9:11 Аваддон** З гебрейської мови перекладається як «смерть» або «руїна». Див.: Йова 26:6 та Пс. 88:11.

цинтові й жовто-сірчані панцирі. Голови коней були схожі на левові, а з пашч у них вилітали вогонь, дим і сірка.¹⁸Цими грюма карами — вогнем, димом і сіркою, що вилітали з їхніх пашч, було вбито третину людства.¹⁹Сила коней була в їхніх пашчах та хвостах, бо хвости їхні були схожі на змії, які жалили й ранили людей.

²⁰Решта людей, яких не знищили ці кари, не покаялася у своїх вчинках. Вони не перестали поклонятися демонам та бовванам золотим, срібним, мідним, кам'яним та дерев'яним, які не можуть ні бачити, ні чути, ні ходити.²¹Не покаялися вони ні у вбивствах, ні в чаклунстві, ні в розпусті, ні в крадіжках.

Ангел із сувоєм

10 ¹Потім я побачив іншого могутнього Ангела, який спускався з небес. Його огортала хмара, а навколо голови сяяла веселка. Обличчя було, як сонце, а ноги, немов вогняні стовпи.²У руці він тримав маленький розгорнутий сувій. Поставивши праву ногу у море, а ліву на землю,³він закричав гучним голосом, що нагадував лев'яче рикання. Коли гукнув він, то сім громів заговорили голосами своїми.⁴Коли заговорили сім громів, то приготувався я було писати, але тут почув голос Небесний: «Збережи в таємниці те, що сказали сім громів, не записуй того».

⁵⁻⁶Потім Ангел, якого я бачив, котрий стоїть у морі й на землі, підняв правицю до Неба й поклявся Тим, Хто живе вічно, Хто створив небеса з усім існуючим, і землю з усім, що є на ній, і море з усім сущим у ньому: «Затримки більше не буде!⁷Коли настане час почути сьомого Ангела, коли він буде готовий засурмити в сурму, тоді й здійсниться таємний Божий Задум — Добра Звістка, яку Він оголосив слугам Своїм — пророкам».

⁸Потім голос, який я вже чув і який линув з небес, знову заговорив до мене: «Піди й візьми сувій з руки Ангела, який стоїть у морі й на землі».

⁹Отож пішов я до Ангела й попро-

сив віддати мені маленький сувій. Він відповів: «Візьми і з'їж його. В шлунку твоєму буде гірко, а в роті солодко, як від меду».¹⁰Я взяв маленький сувій з руки Ангела і з'їв його. І був він такий солодкий в роті, як мед, а коли я ковтнув його, у моєму шлунку стало гірко.¹¹Тоді сказали мені: «Ти повинен знову про- рокувати про багато народів, племен, мов і царів».

Два свідки

11 ¹І дано мені ціпок, подібний до жезла, і сказано було: «Встань й обміряй храм¹ Божий і вівтар, а також порахуй тих, хто там поклоняється.²Але не враховуй зовнішнє подвір'я, бо віддано його невіруючим. Вони будуть топтати святе місто сорок два місяці.

³Я дам право двом своїм свідкам, і будуть вони пророкувати тисячу двісті шістьдесят днів, і вбрані вони будуть в волосяниці».⁴А свідки ці — дві оливи і два світильники, які стоять перед Господом землі.⁵І якщо хтось намагатиметься завдати їм шкоди, то вогонь вирветься з їхніх уст і спопелить їхніх ворогів. Кожний, хто спробує завдати їм шкоди, загине саме так.⁶У них є сила замкнути небеса, щоб не було дощу, поки вони будуть пророкувати. В них сила над водами: вони можуть перетворити їх на кров. І мають вони силу вдарити землю всілякою карою стільки разів, скільки забажають.

⁷Як закінчать вони свідчення свої, то дикий звір, який виходить з безодні, нападе на них. Він їх переможе і повбиває.⁸Трупи їхні будуть лежати на вулицях цього великого міста, яке символічно² зветься Содом і Єгипет, де Господь був розп'ятий.⁹Люди всіх народів, племен, мов і націй будуть дивитися на їхні мертві тіла три з половиною дні і не дозволитимуть поховати їх.¹⁰Мешканці землі будуть радіти з цього і веселитися, і

¹ 11:1 храм Буквально «оселя», тобто Божа оселя — місце, де народ Божий поклоняється Йому. Також у 19 вірші.

² 11:8 символічно Або «духовно».

надсилати одне одному подарунки, бо ці два пророки мучили жителів землі.

¹¹Але через три з половиною дні оживляючий Дух Божий увійде в пророків і вони зведуться на ноги. Величезний жах охопить тих, хто побачить це. ¹²А пророки почули голос гучний, що лунав з небес: «Підійдіть сюди!» І піднялися вони в Небеса на хмарі, а вороги їхні спостерігали за ними.

¹³В цю саму мить стався величезний землетрус, одна десята міста була зруйнована. Сім тисяч людей загинуло під час землетрусу, а решта страшенно перелякалась. І прославили вони Бога Небесного. ¹⁴Друга кара минулася, але пам'ятайте, що третя надходить.

Сьома сурма

¹⁵Сьомий Ангел засурмив у сурму й гучні голоси почулися з небес. Вони промовили:

«Панування над світом віднині належить Господу нашому і Його Христові.

Він буде царювати вічно».

¹⁶Тоді двадцять чотири старійшини, які сиділи перед Богом на своїх престолах, упали долілиць і почали прославляти Бога, ¹⁷кажучи:

«Дякуємо Тобі, Господи Боже
Всемогутній,
Котрий є і завжди був,
за те, що прийняв Ти велику
владу і почав царювати.

¹⁸Народи лютували,
але тепер настав час Твого гніву.
Настав час суду над мертвими
і час нагородження слуг Твоїх:
пророків і святих людей,
які шанують Тебе — малих і
великих.

Настав час знищити тих,
хто землю руйнує!»

¹⁹Тоді Божий храм на небесах розкрився, і видно стало ковчег Його Заповіту¹ в храмі Його. Тоді спалахнули

¹ 1:19 ковчег... Заповіту Ковчег, який знаходився у Святце Святих святого намету, а пізніше в храмі в Єрусалимі, та містив «доказ» Божого Заповіту.

блискавиці, здійнявся шум, пролунав грім, почався землетрус і посипався великий град.

Жінка і змій

12 ¹І з'явилося на небі велике знамення — жінка, вдягнена в сонце. Під ногами в неї був місяць, а на голові корона з дванадцятьма зірками. ²Жінка була вагітна, і оскільки пологи вже почалися, вона кричала від болю.

³Потім інше знамення з'явилося на небі. Переді мною виник великий червоний змій з сімома головами й десятьма рогами, і сім корон він мав на головах. ⁴Хвостом своїм він змів одну третину зірок із неба й скинув їх на землю. Змій стояв перед жінкою, яка от-от мала народити дитину, щоб, тільки-но дитина народиться, зжерти її.

⁵Вона народила Сина, Якому призначено було залізним жезлом правити народами. І був Він взятий до Бога, до Божого престолу. ⁶А сама жінка втекла в пустелю, де Бог приготував їй місце, щоб там про неї дбали тисячу двісті шістьдесят днів.

Битва

⁷Тоді почалася битва в небесах: Михаїл² й Ангели його билися зі змієм, а змій бився проти них разом зі своїми ангелами. ⁸Та не мав він достатньо сили, і втратили вони своє місце на небі. ⁹Величезного змія було скинуто на землю, того старого змія, який звється дияволом чи сатаною і який обдурює цілий світ, й ангели його були скинуті разом із ним.

¹⁰Тоді почув я гучний голос, що линув з неба. Він сказав:

«Ось мить перемоги нашого Бога!
Прийшли сила і Царство Бога!
Його Христос виявив владу
Свою!

Скинуто того,
хто день і ніч звинувачує братів і
сестер наших перед Богом.

² 12:7 Михаїл Один з найближчих помічників Бога, старший серед Божих Ангелів. Див.: Юди 9.

¹¹ Вони перемогли його кров'ю Ягняти і свідченням Слова Божого.

Вони не трималися за життя своє навіть під загрозою смерті.

¹² Тож радійте, Небеса і всі, хто живе там!

Але яке ж це лихо для землі та моря, бо диявол зійшов на них!

Він повен люті, бо знає, що часу в нього лишається обмаль».

¹³ І як побачив змії, що його скинуто на землю, то кинувся він переслідувати жінку, яка народила хлопчика. ¹⁴ Але жінці було дано два великі орлині крила, щоб могла вона полетіти в пустелю. Там для неї було приготоване місце, де про неї піклуватимуться три з половиною роки, далеко від змія! ¹⁵ Тоді змії вивергнув з пащі своєї води, подібно річці, щоб затягнути жінку. ¹⁶ Але земля допомогла жінці, бо відкрила уста свої і поглинула воду, вивергнуту з пащі змія. ¹⁷ Тоді дракон страшенно розлютився на жінку й пішов війною на решту її нащадків, тих, хто виконують заповіді Божі й дотримуються істини Ісуса.

¹⁸ І стояв змії на березі моря.

Морський звір

13 ¹Тоді побачив я дикого звіра, який виходив з моря. Він мав десять рогів і сім голів, а на рогах його було десять корон, а на головах його були написані богозневажні імена. ²Той звір, якого я побачив, був схожий на леопарда, ноги він мав, як у ведмедя, а пащу — як у лева. Змії дав йому свою силу, свій престол і велику владу.

³Одна з голів звіра виглядала так, ніби там була смертельна рана, але вона зажила. Весь світ був вражений тим і пішов за звірем. ⁴Усі люди поклонилися змієві, бо віддав він владу своєю тому звіру, й всі також поклонилися і звіру. Вони казали: «Хто ж зможе з отим звіром зрівнятися, хто зможе проти нього воювати?»

⁵Вуста були дані звіру, щоб говори-

ти зухвале й богозневажне. Була йому дана влада на сорок два місяці. ⁶І почав він ганьбити і паплюжити ім'я Боже, й осело Його, і всіх тих, хто жив на небесах. ⁷Йому була дана влада над усіма племенами та народами, мовами й націями, а також дозволено було воювати зі святими людьми Божими й перемагати їх. ⁸Всі жителі землі поклоняться йому — звіру — люди, від початку світу, чії імена не були записані у Книзі Життя, що належала Ягняти, Якого було вбито.

⁹Той, хто має вуха, мусить почути:

¹⁰ «Кому призначено полоненим бути, піде в полон.

Кому призначено від меча вмерти, від меча й помре».

А це означає, що святим людям Божим потрібне довготерпіння й віра.

Земний звір

¹¹Тоді я побачив іншого звіра, який виходив з землі. Він мав два роги, як у Ягняти, але говорив, як змії. ¹²Він використував таку ж владу, як і перший звір, знаходячись в його присутності. І тією владою змушував він усіх жителів землі вклонитися першому звіру, чия смертельна рана зажила. ¹³Другий звір робив великі дива, навіть вогонь опускав з небес на очах у людей.

¹⁴Другий звір дунив усіх жителів землі тими дивами, які чинив у присутності першого звіра. Він наказав жителям землі зробити боввана на пошану першому звіру, який поранений був мечем, але не вмер. ¹⁵І була дана йому сила вдихнути життя в зображення першого звіра, щоб цей бовван міг не тільки говорити, але й наказувати вбивати всіх тих, хто не поклоняється йому. ¹⁶Він зробив так, щоб усім людям: малим і великим, багатим і бідним, вільним і рабам — було поставлене тавро на їхніх правих або чолах. ¹⁷І якщо тавра людина не мала, то не могла вона ні купувати, ні продавати. А тавром було ім'я звіра або відповідне імені число.

¹⁸Ось де потрібна мудрість. Хто розум має, може поррахувати те число звіра,

¹ 12:14 змія Або «дракон». Також в 9 та 15 вірші.

бо відповідає воно людському числу. Число це — шістсот шістдесят шість.

Ягня на горі Сіон

14 ¹Тоді дивлюсь я, а переді мною на горі Сіон¹ стоїть Ягня, а ним сто сорок чотири тисячі людей, у котрих на чолі було Його ім'я та ім'я Отця Його.

²Потім почув я Голос, що линув з небес. Він був подібний до могутнього водоспаду чи гучного гуркоту грому, але звучав як звук музиків, які грають на кіфарах. ³Люди співали нову пісню перед престолом, чотирма живими істотами і старійшинами. І ніхто не міг вивчити пісні тієї, крім ста сорока чотирьох тисяч, яких було викуплено у світу.

⁴Це ті, хто не осквернили себе статевими стосунками з жінками, бо вони — чисті², та йдуть слідом за Ягням, куди Воно йде. Ці чоловіки були викуплені з-поміж решти людства; вони — перші, хто буде принесений у пожертву Богу і Ягнятi. ⁵Їхні уста ніколи не брехали. Вони — непорочні.

Три Ангели

⁶Тоді я побачив іншого Ангела, який летів високо в небі. У нього було вічне Послання — Євангелія, яку він мав провістити людям землі: кожній нації, племені, мові та народу. ⁷Він промовив гучним голосом: «Бійтеся Бога й славте Його! Час Його суду настав. Вклоніться Тому, Хто створив небо й землю, море і всі водні джерела!»

⁸Слідом за ним другий Ангел каже: «Упав! Великий Вавилон упав! Він змусив усі народи пити вино лютого гніву Божого за свою розпусту».

⁹⁻¹⁰А слідом і третій Ангел каже гучним голосом: «Хто вклоняється звіру й образу³ його, та має на руці чи на чолі тавро, той питиме нерозведене вино Божого гніву, й буде мучений у вогні і сірці, у присутності святих Ангелів та Ягнятi. ¹¹Дим їхніх мук здійматиметь-

ся повік. Тим, хто вклоняється звіру й образу його й кого позначено звіровим іменем, не буде спочину ні вдень, ні вночі». ¹²Це означає, що святі люди Божі, які дотримуються Божих заповідей і своєї віри в Ісуса, мусять бути терплячими.

¹³Потім я почув, як голос, що линув з небес, промовив: «Запиши це: віднині блаженні ті, хто вмирає в Господі».

«Так, — каже Дух. — Можуть вони тепер відпочити від своєї праці, бо їхні справи йтимуть слідом за ними».

Жнва земні

¹⁴Тоді поглянув я, а переді мною біла хмара, а на хмарі сидить Чоловік, подібний до Сина Людського. На голові у Нього золотий вінець, а в руці — гострий серп. ¹⁵Потім з храму вийшов інший Ангел і прокривав гучним голосом до того, хто сидів на хмарі: «Бери серп Свій і збирай врожай, бо час жнив настав, врожай на землі вже доспів». ¹⁶І Той, Хто сидів на хмарі, змахнув серпом Своім над землею, і на землі врожай було зібрано.

¹⁷Потім інший Ангел вийшов із храму Небесного. Він також мав гострий серп. ¹⁸І з вітваря вийшов іще один Ангел, який мав владу над вогнем. Він крикнув гучним голосом до Ангела, який мав гострий серп: «Візьми свій гострий серп і збирай грона винограду з земних виноградників, бо виноград вже доспів». ¹⁹І змахнув Ангел серпом своїм над землею і зібрав врожай земного винограду, й кинув його у чавило великого гніву Божого. ²⁰Виноград було почавлено у тому чавилі за містом. Кров потекла з чавила й піднялася на висоту кінської вуздечки, і розлилась на триста кілометрів⁴ навколо.

Сім останніх покарань

15 ¹Тоді побачив я інше велике й дивне знамення на небесах: сімox

⁴ **14:20 триста кілометрів** Буквально «тисяча шістсот стадій».

¹ **14:1 гора Сіон** Інше ім'я Єрусалиму. У цьому вірші «Сіон» символізує духовне місто, де народ Божий живе з Богом.

² **14:4 чисті** Або «незаймані».

³ **14:9-10 образу** Або «боввану», «ідолу».

Ангелів, які мали сім останніх покарань, бо на них закінчувався гнів Божий.

²І побачив я щось схоже на скляне море, змішане з вогнем, й тих, хто одержав перемогу над звіром, над образом¹ його і над числом, що відповідає імені його. Вони стояли біля скляного моря й тримали кіфари, які Бог дав їм. ³Вони співали пісню Мойсея, слуги Божого і пісню Ягняти:

«Великі й прекрасні діла Твої,
Господи Боже Всемогутній.
Праведні та справедливі дороги
Твої,
Царю народів.

⁴Всі люди боятимуться Тебе, Господи,
і прославлятимуть ім'я Твоє.
Бо Ти — єдиний святий.

Усі народи прийдуть і вклоняться
Тобі,
бо справедливі вироки Твої нам
відкрилися».

⁵Після цього поглянув я і побачив як відкрився храм Небесний — намет Свідчення². ⁶І сім Ангелів, вбрані в чистий блискучий лляний одяг, поверх якого були золоті перев'язі, вийшли з храму. Вони мали сім покарань. ⁷Тоді одна з чотирьох живих істот подала семи Ангелам сім золотих чаш, наповнених гнівом Бога, Який живе вічно. ⁸І наповнився храм димом Божої слави й могутності, та ніхто не міг зайти туди, доки не виповнилися сім кар, що були принесені сімома Ангелами.

Сім чаш гніву Божого

16 ¹Тоді почув я гучний голос, що промовив із храму до семи Ангелів: «Підіть і вилийте на землю сім чаш Божого гніву».

²І пішов перший Ангел і вилив свою чашу на землю, й страшні болючі хвороби обкидали тих людей, які позначені були печаткою звіра і вклонялись образу³ його.

³Потім другий Ангел вилив чашу

¹ 15:2 образу Або «боввану», чи «ідолу».

² 15:5 намет Свідчення Або «свята присутність Бога».

Див.: Вих. 25:8–22.

³ 16:2 образу Або «боввану» чи «ідолу».

свою в море. І перетворилося воно на кров, як у мерця, й тоді все, що живе було в морі, загинуло.

⁴Тоді третій Ангел вилив чашу свою в річки й водні джерела, й перетворилися вони на кров. ⁵І почув я голос Ангела води, звернений до Бога:

«Ти справедливий у вироках Своїх.
Ти Той, Хто є і завжди був, —
єдиний святий.

⁶Бо пролили люди кров святих і пророків,
отож дав Ти і їм крові напитися.
Саме на це вони й заслуговують».

⁷І почув я, як вітвар промовив:

«Так, Господи Боже Всемогутній,
Твій суд — праведний і
справедливий».

⁸Тоді четвертий Ангел вилив чашу свою на сонце, й дано йому було спалювати людей у вогні. ⁹І спека страшенна палила людей. Вони паплюжили ім'я Боже, у владі Якого були всі ті кари, але не покаялися й не прославили Його.

¹⁰Коли п'ятий Ангел вилив чашу свою на престол звіра, то затьмарилося царство його. Люди від болю кусали собі язика. ¹¹Вони проклинали Бога Небесного за біль й хвороби, але не покаялися у вчинках своїх.

¹²Тоді шостий Ангел вилив чашу свою у велику річку Євфрат, і вода в ній висухла. Тож відкрилася дорога царям зі сходу. ¹³І побачив я, як вийшли із уст змія, звіра і лжепророка три нечисті духи, немов жаби. ¹⁴Ці духи були демонами і вміли чинити дива. Вони пішли до царів усього світу, щоб зібрати їх разом на битву у Великий День Всемогутнього Бога.

¹⁵«Стережіться! Я з'явлюся несподівано, немов злодій. Щасливий той, хто в цей час не спить і має поруч одяг, щоб не голим вийти і щоб люди не бачили сорому його!»

¹⁶Отож зібрали нечисті духи царів у місці, яке гебрійською мовою називається Армагеддон.

¹⁷Коли сьомий Ангел вилив чашу свою у повітря, то гучний голос доли-

нув з престолу, що у храмі. Він сказав: «Збулося!»¹⁸ І засвітилися блискавки, почувся гуркіт, розлігся грім, і стався великий землетрус. Це був найстрашніший землетрус за всі часи, відколи людина з'явилася на землі.¹⁹ Велике місто розколося на три частини, і впали міста поганські. Бог не забув і про великий Вавилон, й дав йому випити чашу вина Свого страшного гніву.²⁰ Зникли всі острови й гори.²¹ І величезний град, мов каменюки вагою приблизно в тридцять кілограмів¹, падав на людей з неба, і вони проклинали Бога за цю кару, бо лихо то було страшне.

Жінка і звір

17 Тоді один із семи Ангелів, які мали сім чаш, підійшов до мене й сказав: «Ходім, я покажу тобі покарання, на яке засуджена велика розпусниця, котра сидить над багатьма річками. Царі світу чинили розпусту з нею, а жителі землі впивалися вином її розпусти».

³Після того, силою Духу Ангел переніс мене в пустелю. Там я побачив жінку, яка сиділа на червоному звірі, вкритому богозневажливими іменами. І було в нього сім голів і десять рогів.⁴ Жінка була вдягнена в порфіру й багрянець, приоздоблена золотими прикрасами, коштовним камінням й перлами. В руці вона тримала золотий келих, повний мерзоти й бруду її розпусти.⁵ На чолі в неї був символічний напис:

«ВЕЛИКИЙ ВАВИЛОН —
МАТІР РОЗПУСНИЦЯ
І ВСЯКОЇ ЗЕМНОЇ ГИДОТИ».

⁶І побачив я, що жінка ця п'яна від крові святих людей Божих і тих, хто вмер за свідчення їхньої віри в Ісуса. Побачивши її, я дуже здивувався.

Пояснення Ангела

⁷Тоді Ангел сказав мені: «Чому ти дивуєшся? Я поясню тобі таємницю жінки й звіра з сімома головами й десятьма рогами, який несе її.⁸ Звір, якого ти бачив,

¹ 16:21 тридцять кілограмів Або «вагою в талант».

колись був живим, але зараз він мертвий. Та він незабаром вийде з безодні й піде на загибель. Тоді ті, хто живе на землі і чії імена не вписані у Книгу Життя від самого початку світу, будуть здивовані, коли побачать звіра, який колись був живий, а зараз є мертвий, але ще з'явиться.

⁹Ось де розум з мудрістю потрібні. Сім голів — це сім пагорбів, на яких сидить жінка. Це також і сім царів.¹⁰ П'ятеро з них уже померли, один іще править, а один ще не прийшов. Як прийде він, то призначено йому недовго панувати.¹¹ Звір, котрий був живим, а зараз є мертвий, це і є восьмий цар, який водночас і один із семи. Йде він до загибелі своєї.

¹²Десять рогів, які ти бачив, то десять царів, які ще не почали своє царювання. Але буде дана їм зі звіром влада царська на одну годину.¹³ Всі вони мають одну мету, і всі віддадуть силу свою і владу звіру.¹⁴ Вони воюватимуть із Ягням, але Воно, разом із покликаними, вибраними й вірними переможе їх, бо Воно — Господь над панами і Цар над царями».

¹⁵Потім Ангел сказав мені: «Річки, які ти бачив там, де сидить розпусниця — це народи, нації і мови.¹⁶ Звір і десять рогів, які ти бачив, ненавидітимуть розпусницю. Вони зруйнують і роздягнуть її, їстимуть тіло її й палитимуть його вогнем.¹⁷ Адже Бог вклав в їхні серця виконати волю Його: вони погодились віддати звіру владу свою до тих пір, поки не здійсняться Слова Божі.¹⁸ Жінка, яку ти бачив — це велике місто, що панує над земними царями».

Падіння Вавилона

18 Потім побачив я іншого Ангела, який спускався з небес. І була у нього велика сила, а земля освітілася славою його.² Він вигукнув могутнім голосом:

«Упав! Упав великий Вавилон²,
розпусниця велика!

² 18:2 Вавилон Оскільки Вавилон порівнюється з розпусницею, далі використовується жіночий рід замість чоловічого.

Стала вона притулком демонів,
оселею всіляких злих духів,
нечистих птахів і огидних тварин.

³ Бо напоїла всі народи вином
Божої люті за її розпусту.

Царі земні чинили з нею перелюб,
а купці всього світу багатили з
великої розкоші її».

⁴Тоді я почув інший голос, що линув
з небес. І мовив він:

«Народе мій, виходь із міста цього,
аби не бути співучасником її
гріхів,

та не постраждати від того
жахливого покарання,
яке буде наслане на неї.

⁵ Бо неба досягли гріхи її, та
Бог не забув усі її гріховні вчинки.

⁶ Відплатить їй, розпусниці, за те,
як вона зазвичай поводитися з
вами,
відплатить їй вдвічі за те, що вона
наробила.

І келих вина приготуйте
їй, міцнішого удвоє, аніж був той,
що готувала вона вам.

⁷ Дайте їй стільки страждань і горя,
скільки мала вона слави й
розкоші.

Вона ж сама собі говорить:
„Сиджу собі царицею. Я не вдова
і горя я не знатиму ніколи”.

⁸ За все те в день один впадуть на неї
біди:

смерть, горе й голод.

Вона горітиме у вогні,
тому що Господь Бог, засудивший
її — могутній».

Жалобний плач за Вавилоном

⁹Земні царі, які з нею чинили розпусту
й розкошували, будуть плакати й ридати
за нею, як побачать дим від її пожежі.

¹⁰Жах перед муками її триматиме їх по-
далі від неї. І скажуть вони:

«Горе, горе тобі, о велике місто!
Могутнє місто Вавилон!

Зненацька впала на тебе кара».

¹¹Купці всього світу теж заплачуть і
затужать за цією блудницею, бо ніхто

не купуватиме більше їхніх товарів: ¹²ні
золота, ні срібла, ні коштовного камін-
ня, ані перлів, ні льяного, пурпурово-
го, шовкового й багряного вбрання, ні
всіх видів пахучого дерева, ні всіляких
виробів із слонової кістки, ні дорогої
деревини, ні бронзи, ні заліза, ані мар-
муру, ¹³ні кориці, ні бальзаму, ні пахо-
щів, ні мирру, ні вина, ні олії, ні доброго
борошна і пшениці, ні худоби, ні овець,
ні коней і возів, ані рабів чи людських
душ! Вони голосно плакатимуть, кажу-
чи:

¹⁴ «Вавилоне! Усе, чого ти прагнула,
пропало.

Вся розкіш і пишнота втрачені
й ніколи не повернуться знов».

¹⁵Купці, які розбагатіли торгівлею в
тому місті, триматимуться осторонь,
нажахані стражданнями Вавилона. І
будуть вони голосити, сумувати й ка-
затимуть:

¹⁶ «Горе, горе великому місту-
розпусниці!

Була вона вбрана в тонке полотно,
багряницю й порфіру.

І прикраси на ній були із золота,
коштовного каміння та перлів.

¹⁷ І все багатство це загинуло
одночас!»

Всі керманичі і всі, хто плаває морем,
і всі моряки, і всі ті, хто з моря живе, —
усі трималися осторонь. ¹⁸Вони бачили
дим її полум'я і вигукували: «Яке місто
може з цим великим містом зрівняти-
ся?» ¹⁹Тоді посипали вони голови свої
попелом, плакали, тужили й вигукува-
ли:

«Горе, горе великому місту, великій
розпусниці!

Всі, хто мав кораблі на морі,
збагатилися завдяки їй багатству,
але загинула вона одночас!

²⁰ Радійте, о Небеса!

Втішайтесь апостоли, пророки і
всі святі люди Божі!

Бо вчинив Бог суд над нею
за все, що вона вам зробила!»

²¹Тоді могутній Ангел підняв камінь

завбільшки з жорно й кинув його в море
зі словами:

«Так саме і велике місто Вавилон
буде безжалісно скинуте,
і вже ніхто його не побачить.

Ніколи більше не повстане воно.

²² Ніколи там більше не гратимуть
кіфари,
не лунатимуть голоси співаків,
сопілок і сурм!

Ніколи не побачите там ніякого
ремісника,

і не почувте звуків жорна.

²³ Ніколи не засвітяться свічник.
Й ніхто ніколи не почує сміху
молодят.

Купці твої були сильними світу
цього.

І всі народи були обдурені твоїм
чаклунством.

²⁴ Ти, Вавилоне, повинна у смерті
пророків,
а також святих людей Божих і
всіх,
хто був убитий на землі».

Радість на небесах

19 ¹Після цього почув я звук гучний,
що лунав з небес, немов числен-
ний натовп. І люди ті співали:

«Алілуя!¹

Перемога, слава і сила належать
нашому Богу,

² бо суд Його — праведний і
справедливий.

Він засудив розпусницю велику,
котра розпустою своєю поганила
світ.

Бог помстився за смерть слуг Своїх,
яких вбила вона».

³І далі співали вони:

«Алілуя!

Дим вогню, що спалює її,
куритиметься вічно».

⁴Тоді двадцять чотири старійшини
і чотири живі істоти вклонилися й по-
чали прославляти Бога, Який сидів на
престолі. Вони казали:

¹ **19:1 Алілуя** Це слово перекладається як «слава Богу» або «Хвала Богу». Також у 3, 4 та 6 віршах.

«Амін! Алілуя!»

⁵Потім з престолу долинув голос,
який казав:

«Славте Бога нашого,
всі, хто служить Йому!

Славте Бога нашого,
великі й малі й усі, хто шанує
Його!»

⁶Тоді почув я голос немовби числен-
ної громади. Він нагадував шум могут-
нього водоспаду або сильний гуркоту
грому. Ті люди співали:

«Алілуя!

Господь, наш Всемогутній Бог
царює.

⁷Радіймо і пишаймося, і
прославляймо Бога,
бо час настав — весільний час
Ягняти.

І Його наречена² вже
для Нього приготувалася.

⁸Йї дозволили вбратися у шати
з чистого й сяйливого полотна».

(Полотно — то праведні вчинки святих
людей Божих).

⁹І сказав мені Ангел: «Запиши: Ща-
сливі ті, кого запрошено на це весільне
свято Ягняти». А потім додав: «Це іс-
тинні слова Бога».

¹⁰Тоді я впав до ніг його, щоб покло-
нитися йому, але він сказав: «Не роби
цього! Я такий же слуга, як ти, й брати
і сестри твої, хто має істинне свідчення
Ісуса. Вклоняйтеся Богу! Бо свідчення
Ісуса — то дух пророцтва».

Вершник на білому коні

¹¹Тоді побачив я, як розкрилися Небеса
і з'явився переді мною білий кінь, а на
ньому Вершник, ім'я Якому Вірний та
Істинний, бо справедливий Він, коли су-
дить і коли воює. ¹²Очі Його були немов
палаюче багаття, а на голові багато він-
ців. Йї імені, що написано на Ньому, не
знає ніхто, крім Нього Самого. ¹³Вбра-
ний Він був в одяг, просякнутий кров'ю.
Ім'ям Його називали таким: «Слово
Боже».

¹⁴Війська Небесні, вбрані в чистий,

² **19:7 Його наречена** Мається на увазі «Його церква».

білий й лляний одяг, їхали слідом за Ним на білих конях. ¹⁵Гострий меч був в устах Його, щоб бити поган. Він буде правити ними залізним жезлом, і почавить виноград в чавилі страшного гніву Всемогутнього Бога. ¹⁶На вбранні Його і на стегні було написано ім'я:

«ЦАР ЦАРІВ І ВОЛОДАР ВОЛОДАРИВ»

Знищення звіра і лжепророка

¹⁷Тоді побачив я Ангела, який стояв на сонці. Гучним голосом закликав він усіх птахів, що шугали в піднебессі: «Злітайтеся на велике Боже свято, ¹⁸щоб ви могли їсти тіла царів, генералів і славних мужів, й тіла коней і вершників, й тіла всіляких людей: вільних і рабів, великих і малих».

¹⁹І побачив я звіра і царів світу цього разом з їхніми військами, зібраними на битву проти Вершника на білому коні та Його війська. ²⁰Але звіра було схоплено разом із лжепророком, який в його присутності творив чудеса. Чудесами він обдурював тих, на кому було те тавро звіра і хто вклонявся його образу¹. Обоє живцем було вкинуто у вогняне сірчане озеро. ²¹Решту було вбито мечем, що стримів з уст Вершника на білому коні, а птахи всі вдосталь наїлися їхнього тіла.

Тисяча літ

20 ¹Тоді побачив я Ангела, який спускався з небес. В руці він тримав ключ від безодні й великий ланцюг. ²Він схопив дракона, того змія старого, що є дияволом чи сатаною, і зв'язав його ланцюгом на тисячу років. ³Ангел кинув його в безодню й замкнув її, поклавши печатку на вході над змієм, щоб не міг він більше зводити народи, доки не мине тисяча років. Після цього його мусить бути звільнено, але ненадовго.

⁴Тоді побачив я престоли, на яких сиділи люди, котрим було дано владу судити. І побачив я душі тих людей, кому стяли голови, бо вони свідчили про Ісуса, і проповідували Слово Боже.

¹ 19:20 образу Або «боввану», чи «ідолу».

Вони не поклонилися ні звіру, ні образу² його, і не мали печатки ні на чолі, ані на руках. Вони ожили й царювали разом з Христом тисячу років. ⁵(А інші мертві не ожили, доки тисяча років не минула). Це було перше воскресіння.

⁶Блаженні ті, хто має частку у першому воскресінні. Вони — святі люди Божі і друга смерть не має над ними влади. Вони будуть священиками, які належать Богові й Христу, і царюватимуть разом з Ним тисячу років.

Поразка сатани

⁷А через тисячу років звільнено буде сатану з в'язниці. ⁸Тоді піде він по всьому світу обманювати народи, які зветься Іог і Магог, й обдурить їх і зведе для війни. І збереться там стільки людей, що і не перелічити їх, як піску на березі моря.

⁹Вони наступатимуть по всій землі, й оточать стан людей Божих і Його ульоблене місто, але вогонь зійде з небес і пожере їх. ¹⁰Тоді диявол, який зводить народи, буде укинтий в озеро палаючої сірки, туди ж, де звір і лжепророк. І будуть вони зазнавати мук страшних день і ніч на вічні віки.

Останній суд

¹¹Тоді я побачив великий білий престол і Того, Хто сидить на ньому. Земля і небо втекли і зникли від Його присутності.

¹²І побачив я мертвих — великих і малих, які стояли перед престолом. Там були розгорнуті книги. Й інша книга була розгорнута — Книга Життя; мертвих судили за вчинками їхніми, які були записані в тих книгах.

¹³Море віддало тих мертвих, які в ньому були, смерть і пекло віддали тих мертвих, які в них перебували. І кожного судили згідно з ділами його. ¹⁴Потім смерть та пекло були викинуті у вогняне озеро. Це і є друга смерть — вогняне озеро. ¹⁵І якщо чиєсь ім'я не було записане в Книзі Життя, того було вкинуто в вогняне озеро.

² 20:4 образу Або «боввану», чи «ідолу».

Новий Єрусалим

21¹Тоді побачив я «нове небо і нову Землю», бо ті небо й Земля зникли, і моря більше не існувало.²Також побачив я святе місто, Новий Єрусалим¹, що сходив з небес від Бога, як наречена, вбрана для свого нареченого.

³І почув я гучний голос, що лунав з престолу. Він промовляв: «Ось оселя Бога з людьми. Він оселиться з ними, і будуть вони Його народом, й Сам Бог буде з ними їхнім Богом.⁴Він витре кожному слезу з їхніх очей, і не буде більше смерті. Не буде більше ні суму, ні плачу, ні болю, бо все старе минеться».

⁵Потім Той, Хто сидить на престолі, сказав: «Дивіться! Ось Я творю все нове!» І додав: «Запиши все це, бо слова ці правдиві та істинні».

⁶І сказав Він мені: «Збулося! Я — Альфа і Омега², Початок і Кінець. Я напуватиму спраглих водою із джерела життя.⁷Хто переможе, успадкує все, і Я буду Богом його, а він буде Моїм сином.⁸Але боягузи, невіруючі, мерзотники, вбивці, розпусники, чаклуни, ідолопоклонці і брехуни дістануть долю свою у вогняному сірчаному озері. Це і є друга смерть».

⁹Тоді до мене підійшов один із семи Ангелів, які мали сім чаш, наповнених сімома останніми карами, і сказав: «Ході. Я покажу тобі наречену, дружину Ягняти».¹⁰І Духом Святим він переніс мене на величезну високу гору й показав мені святе місто Єрусалим, що спускалося з небес від Бога.

¹¹Місто те мало славу Божу, і сяяло, мов найкоштовніше каміння, як прозорий кришталевий яспис.¹²Місто оточував великий і високий мур із дванадцятьма брамами. Дванадцять Ангелів стояли біля брам, а на воротах було написано імена дванадцяти ізраїльських племен.¹³Троє воріт були на схід, троє воріт — на північ, троє воріт — на південь і троє воріт — на захід.¹⁴Міський

мур було збудовано на дванадцяти кам'яних основах, на яких були написані імена дванадцяти апостолів Ягняти.

¹⁵Ангел, який говорив до мене, мав золоте мірило, яким міг він виміряти місто, брами й мур.¹⁶Те місто було квадратне — ширина його дорівнювала довжині. Ангел зробив заміри міста, і наміряв приблизно дві тисячі двісті кілометрів³.¹⁷Потім він поміряв мур. Той становив приблизно сімдесят два метри⁴.¹⁸Мур було збудовано з яспису, а місто — з чистого золота, і було воно сьайливе, мов чисте скло.

^{19–20}Підвалини міського муру були оздоблені різноманітним коштовним камінням. Перша основа — ясписом, друга — сапфіром, третя — халкидоном, четверта — смарагдом, п'ята — сардонісом, шоста — сардієм, сьома — хризолітом, восьма — бериллом, дев'ята — топазом, десята — хрисопрасом, одинадцята — гіацинтом, дванадцята — аметистом.²¹Дванадцять брам — то були дванадцять перлин, а кожна брама була однією перлиною. Вулиця міста була виbrukована чистим золотом — ясна, як скло.

²²Я не бачив храму у ньому, бо храм його — Господь Бог Всемогутній і Ягня.²³І не потрібно для освітлення ні сонця, ні місяця, бо освітлювала його Божа слава, і Ягня — його світильник.

²⁴Народи ходитимуть у світлі цього, а земні царі принесуть місту славу.²⁵Ворота його ніколи не будуть зачинятися вдень, а ночі там не буде взагалі.²⁶Слава й честь народів будуть принесені туди.²⁷Ніщо нечисте не ввійде до того міста. І не ввійде туди ніхто з тих, хто робить щось ганебне або бреше, лише ті, чії імена записані у Книзі Життя Ягняти.

Вічне царство

22^{1–2}Потім Ангел показав мені річку води життєдайної, що текла від Божого престолу та Ягняти й збігала

¹ 21:2 Новий Єрусалим Духовне місто, де народ Божий житиме разом з Богом.

² 21:6 Альфа і Омега Перша і остання літери грецького алфавіту, означає «початок і кінець».

³ 21:16 дві тисячі двісті кілометрів Буквально «12000 стадій».

⁴ 21:17 сімдесят два метри Буквально «144 лікті».

посеред вулиці міста. По берегах річки росло Дерево Життя, яке давало врожай дванадцять разів на рік і родило щомісяця. А листя того дерева служило для зцілення народів.

³Не буде там нічого, що було прокляте Богом. Престол Бога і Ягняти знаходиться у тому місті, а слуги Божі поклоняться Йому. ⁴І бачитимуть вони Його обличчя, а ім'я Його буде на їхньому чолі.

⁵Не буде там ночі, й не потрібно буде ні світильника, ні сонячного світла, бо Господь Бог дасть світло слугам Своїм, і царюватимуть вони вічно!

Чекайте приходу Господа

⁶І сказав мені Ангел: «Слова ці правдиві та істинні. Господь, Бог духів пророчих, послав Свого Ангела показати слугам Своїм, що має статися незабаром».

⁷«Слухайте! Ось невдовзі Я прийду! Щасливий той, хто підкоряється словам пророцьким, записаним у цій книзі».

⁸Я, Іоан, чув і бачив все це. А коли почув і побачив, то низько вклонився до ніг Ангела, який показував мені те все. ⁹Але він сказав мені: «Не роби так. Я такий же слуга, як ти й твої браття-пророки, і як ті, хто підкоряються написаному в книзі цій. Вклоняйся Богу!»

¹⁰І ще він сказав мені: «Не тримай у таємниці пророцькі слова книги цієї, бо час наближається, коли усе це здійсниться. ¹¹Нехай неправедні продовжують діяти несправедно, а нечисті — ще й далі поганяться. Нехай праведні чинять праведно, а святі лишаються святими.

¹²Слухай! Я незабаром прийду й відплачу кожному відповідно до вчинків його. ¹³Я — Альфа і Омега¹, Перший і Останній, Початок і Кінець.

¹⁴Щасливі ті, хто омили одяг² свій, бо матимуть вони право їсти плоди з Дерева Життя й право ввійти крізь браму в місто. ¹⁵А пси, чаклуни, розпусники, вбивці, ідолопоклонці та всі, хто любить і чинить кривду, залишаться за муром.

¹⁶Я, Ісус, послав Ангела Свого, щоб засвідчити вам в церквах оце все. Я — нащадок Давидового роду, сяйлива Вранішня Зірка».

¹⁷Дух і наречена кажуть: «Прийди!» І нехай той, хто чує, повторює: «Прийди!» Нехай спраглий приходить. Хто хоче, може вільно брати життєдайну воду.

¹⁸І Я попереджаю кожного, хто слухає пророцькі слова цієї книги: Якщо хто додасть хоч що до цих слів, Бог пошле йому всі ті покарання, про котрі в книзі цій написано. ¹⁹Якщо хто вилучить щось із цієї пророцької книги, Бог забере частку його з Дерева Життя та зі Святого міста, що описані в книзі. ²⁰Ісус, Котрий свідчить з пошаною про все це, говорить: «Так, Я прийду незабаром».

Аміль! Прийди, Господи Ісусе!

²¹Нехай благодать Господа Ісуса буде з усіма вами.

¹ 22:13 **Альфа і Омега** Перша і остання літери грецького алфавіту, означає «початок і кінець».

² 22:14 **омили одяг** Це означає, що вони повірили в Ісуса Христа та очистилися завдяки Його крові. Див.: Одкр. 5:9; Єв. 9:14; 10:14–22; Дії 22:16; 1 Ін. 1:7.

Міжнародна біблійна ліга та її партнери у всьому світі забезпечують Писанням мільйони людей, які досі не мають надії. Ця життєдайна надія міститься у слові Божому. Кожна придбана Біблія «Сучасною мовою» надасть нам можливість надрукувати ще одну Біблію для людини, котра потребує слово Боже. Для того щоб надати Святе Писання ще більшій кількості людей, будь ласка, зробіть пожертвування через інтернет-сторінку www.bibleleague.org/donate або надішліть кошти до Міжнародної біблійної ліги, 1 Bible League Plaza, Crete, IL 60417. Міжнародна біблійна ліга існує з тією ціллю, щоб забезпечувати Бібліями «Сучасною мовою» та різноманітними біблійними матеріалами церкви та партнерські організації для їх роботи, яка допомагає людям повірити в Ісуса Христа.

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга, 1996–2014

© Міжнародна біблійна ліга, карти, ілюстрації, 2012–2013

© Міжнародна біблійна ліга, додаткові матеріали, 2014

У випадку використання до 1 000 віршів письмовий дозвіл не потрібен, але сукупність цитат не може складати повного об'єму або перевищувати половини друкованого видання. Нижченаведена інформація повинна надаватися на титульній або авторській сторінці:

Цитата приведена з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™)

Перевидання цитат з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™) зроблено з дозволу Міжнародної біблійної ліги, 1996–2014

У випадку використання цитат з Нового Заповіту «Сучасною мовою» в некомерційних виданнях, а саме: церковних бюлетенях, об'явах, плакатах тощо, повне пояснення авторського права непотрібно, проте наприкінці кожної цитати має бути посилання на «УСП». За письмовим дозволом на перевидання більше 1 000 віршів або використання цитат, які у сукупності складають більше половини друкованого видання, або будь-якими проханнями про використання тексту необхідно звертатися до Міжнародної біблійної ліги.

Публікація коментарів або перевидання цитат у комерційних цілях з Нового Заповіту «Сучасною мовою» потребує письмового дозволу від Міжнародної біблійної ліги. За дозволом необхідно звертатися за адресою: permissions@bibleleague.org.

Bible League International

PO Box 820648

Fort Worth, TX 76182, USA

Телефон: 888-542-4253

Електронна пошта: permissions@bibleleague.org

Веб-адреса: bibleleague.org

Безкоштовні електронні матеріали: bibleleague.org/downloads

Міжнародна біблійна ліга та її партнери у всьому світі забезпечують Писанням мільйони людей, які досі не мають надії. Ця життєдайна надія міститься у слові Божому. Кожна придбана Біблія «Сучасною мовою» надасть нам можливість надрукувати ще одну Біблію для людини, котра потребує слово Боже. Для того щоб надати Святе Писання ще більшій кількості людей, будь ласка, зробіть пожертвування через інтернет-сторінку www.bibleleague.org/donate або надішліть кошти до Міжнародної біблійної ліги, 1 Bible League Plaza, Crete, IL 60417. Міжнародна біблійна ліга існує з тією ціллю, щоб забезпечувати Бібліями «Сучасною мовою» та різноманітними біблійними матеріалами церкви та партнерські організації для їх роботи, яка допомагає людям повірити в Ісуса Христа.

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга, 1996–2014

© Міжнародна біблійна ліга, карти, ілюстрації, 2012–2013

© Міжнародна біблійна ліга, додаткові матеріали, 2014

У випадку використання до 1 000 віршів письмовий дозвіл не потрібен, але сукупність цитат не може складати повного об'єму або перевищувати половини друкованого видання. Нижченаведена інформація повинна надаватися на титульній або авторській сторінці:

Цитата приведена з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™)

Перевидання цитат з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™) зроблено з дозволу Міжнародної біблійної ліги, 1996–2014

У випадку використання цитат з Нового Заповіту «Сучасною Мовою» в некомерційний виданнях, а саме: церковних бюлетенях, об'явах, плакатах тощо, повне пояснення авторського права непотрібно, проте наприкінці кожної цитати має бути посилання на «УСП». За письмовим дозволом на перевидання більше 1 000 віршів або використання цитат, які у сукупності складають більше половини друкованого видання, або будь-якими проханнями про використання тексту необхідно звертатися до Міжнародної біблійної ліги.

Публікація коментарів або перевидання цитат у комерційних цілях з Нового Заповіту «Сучасною мовою» потребує письмового дозволу від Міжнародної біблійної ліги. За дозволом необхідно звертатися за адресою: permissions@bibleleague.org.

Bible League International

PO Box 820648

Fort Worth, TX 76182, USA

Телефон: 888-542-4253

Електронна пошта: permissions@bibleleague.org

Веб-адреса: bibleleague.org

Безкоштовні електронні матеріали: bibleleague.org/downloads

